

# HVA KOSTER LIKESTILLING DEG?

**Det kommer an på hvor du bor!**

En undersøkelse av kommunenes egenandel på BPA-tjenester





Utarbeidet av Norges Handikapforbund med støtte fra Stiftelsen Dam  
(Prosjektnummer SDAM\_HEL509082)

Oslo, 2025

## Sammendrag

Norske kommuner står fritt til å sette egenandel på lovpålagte tjenester som Brukerstyrt Personlig Assistanse (BPA). Norges Handikapforbund har kartlagt hva alle landets kommuner tar i egenandel for samme tjeneste, basert på samme inntekt.

### **Resultatene viser enorme forskjeller fra kommune til kommune.**

Dette gjør at funksjonshindrede forskjellsbehandles avhengig av hvor de bor i landet. Dette kan ha konsekvenser for funksjonshindredes mulighet for likestilt samfunnsdeltakelse.

# Hva er BPA?

Brukerstyrt personlig assistanse (heretter kalt BPA) har blitt definert som et likestillingsverktøy for funksjonshindrede av ulike regjeringer. Det er en måte å organisere praktisk bistand på.

Den praktiske bistanden kan være hjelp til å gjøre ting som andre kan gjøre selv, som for eksempel kle på seg og gjøre husarbeid, komme seg til skole og arbeidsplass, hente i barnehage, støvsuge, handle og lage mat, være sammen med venner og familie og engasjere seg i samfunnet. Støttekontakt og avlastningstiltak for foreldre med funksjonshindrede barn under 18 år som bor hjemme kan også organiseres i en BPA-ordning.

Ordningen skal gi den som har et stort bistandsbehov større frihet til å styre ordningen og hverdagen sin selv. Som arbeidsleder i en BPA-ordning velger man selv hvem man vil ansette som assistent, man setter turnus og bestemmer hva assistentene skal bistå med når. Man søker kommunen om BPA, og det er kommunen som vurderer bistandsbehovet ditt og bestemmer hvor mange timer bistand du får.

For å ha rett på BPA må behovet for assistanse være langvarig (det vil si mer enn 2 år), man må være under 67 år, og man må ha behov for bistand i mer enn 32 timer per uke. Personer med et assistansebehov på minst 25 timer per uke har også rett til brukerstyrt personlig assistanse, med mindre kommunen kan dokumentere at dette vil medføre vesentlige kostnadsøkninger. Man kan også få vedtak om BPA om man er over 67 år, spesielt hvis man har hatt BPA før man fylte 67. Retten til brukerstyrt personlig assistanse er hjemlet i pasient- og brukerrettighetsloven § 2-1 d<sup>1</sup> sammen med kommunale hjemmetjenester, og er utdypet i BPA-rundskrivet av 18.12.15.<sup>2</sup>

<sup>1</sup> [Lov om pasient- og brukerrettigheter \(pasient- og brukerrettighetsloven\) - Lovdata](#)

<sup>2</sup> [rundskriv\\_i-9-2015\\_bpa.pdf](#)

<sup>3</sup> [Forskrift om egenandel for kommunale helse- og omsorgstjenester - Lovdata](#)

# Hva koster det?

Prisen på BPA er hjemlet i Forskrift om egenandel for kommunale helse- og omsorgstjenester.<sup>3</sup>

## **Forskrift om egenandel for kommunale helse- og omsorgstjenester**

### **Kapittel 2. Egenandel for kommunale helse- og omsorgstjenester utenfor institusjon**

#### **§ 8. Kommunens adgang til å fastsette egenandel og betalingssetser for praktisk bistand og opplæring**

Kommunen kan selv fastsette regler for betaling av egenandel og betalingssetser for praktisk bistand og opplæring etter [helse- og omsorgstjenesteloven § 3-2](#) første ledd nr. 6 bokstav b, herunder for brukerstyrt personlig assistanse, som ikke er til personlig stell og egenomsorg.

Med personlig stell og egenomsorg menes hjelp til å stå opp og legge seg, personlig hygiene, toalettbesøk, til å kle av og på seg, hjelp til å spise, nødvendig tilsyn og tilsvarende grunnleggende behov.

Egenandel kan bare kreves av den som mottar tjenesten. Dersom det ytes tjenester i hjemmet på grunn av et mindreårig barns hjelpebehov, anses hjelpen ytt til foreldrene.

#### **§ 9. Beregning av egenandel for praktisk bistand og opplæring**

Egenandelen skal ikke overstige kommunens egne utgifter til angjeldende tjeneste (selvkost). Betales tjenestene etter en abonnementsordning kan egenandelen ikke overstige kommunens samlede selvkost for tjenestene til den enkelte i den måneden abonnementet omfatter.

Selvkost beregnes til en gjennomsnittlig timelønn for den tjenesten som utføres, tillagt sosiale utgifter samt administrasjonsutgifter som skal utgjøre 10 prosent av timelønnen og sosiale utgifter. Tidsforbruket rundes av til nærmeste halvtime.

Egenandelen kan ikke settes høyere enn at vedkommende beholder tilstrekkelig

til å dekke personlige behov og bære sitt ansvar som forsørger.

Det kan ikke kreves dekning i vedkommendes formue.

#### **§ 10. Samlet inntektsgradert utgiftstak for praktisk bistand og opplæring**

Når kommunen bestemmer den maksimale egenandelen en person skal betale pr. år for tjenester som nevnt i § 8 skal betalingen beregnes på grunnlag av husstandens samlede skattbare nettoinntekt før særfradrag. Siste tilgjengelige skatteligning pr. 1. januar i det aktuelle året legges til grunn med mindre inntekten er vesentlig endret. Til inntekten legges også hjelpestønad fra folketrygden til hjelp i huset, mens omsorgslønn etter [helse- og omsorgstjenesteloven § 3-6](#) skal trekkes fra inntektsgrunnlaget.

Dersom husstandens samlede skattbare nettoinntekt før særfradrag er under 2 G, skal den samlede egenandelen for tjenester som nevnt i § 8 ikke overstige et utgiftstak på kroner 240 pr. måned. Til grunn for fastsetting av utgiftstaket legges G pr. 1. januar i det aktuelle året.

Til husstanden regnes bare ektefeller eller samboere og i tillegg barn under 18 år, dersom hjelpen ytes på grunnlag av barnets omsorgs- eller pleiebehov.

Hvis et av husstandens medlemmer betaler egenandel for langtidsopphold etter [kapittel 1](#) eller mottar avkortede trygdeytelser på grunn av opphold utenfor hjemmet, regnes vedkommende ikke som medlem av husstanden etter bestemmelsen i andre ledd.

Kommunen skal minst årlig oppdatere egenandelsvedtaket ut fra nye opplysninger i likning og ny G.

Departementet gir veiledende retningslinjer for beregningen av egenandel for tjenester som nevnt i § 1.

Kommunen kan selv fastsette regler for betaling av egenandel og betalingssatser for praktisk bistand, herunder for brukerstyrt personlig assistanse, som ikke er til personlig stell og egenomsorg jf. Forskrift om egenandel for kommunale helse- og omsorgstjenester (se boks neste side).

Kommunen skal altså **ikke** ta egenandel for:

- hjelp til å stå opp og legge seg
- personlig hygiene
- toalettbesøk
- til å kle av og på seg
- hjelp til å spise
- nødvendig tilsyn
- tilsvarende grunnleggende behov

Egenandel kan bare kreves av den som mottar tjenesten, det vil si at dersom et mindreårig barn har et BPA-vedtak, anses det at bistanden er gitt foreldrene. Da kan ikke kommunen kreve egenandel.

Egenandelen skal ikke overstige kommunens egne utgifter til gjeldende tjeneste.

Selvkost beregnes til en gjennomsnittlig timelønn for den tjenesten som utføres, tillagt sosiale utgifter samt administrasjonsutgifter som skal utgjøre 10 prosent av timelønnen og sosiale utgifter. Tidsforbruket rundes av til nærmeste halvtime.

Egenandelen kan ikke settes høyere enn at vedkommende beholder tilstrekkelig til å dekke personlige behov og bære sitt ansvar som forsørger.

Dersom husstandens samlede skattbare nettoinntekt før særfradrag er under 2 G, skal den samlede egenandelen for tjenester som nevnt i § 8 ikke overstige et utgiftstak på kroner 186 pr. måned. Til grunn for fastsetting av utgiftstaket legges G pr. 1. januar i det aktuelle året.

Til husstanden regnes bare ektefeller eller samboere og i tillegg barn under 18 år, dersom hjelpen ytes på grunnlag av barnets omsorgs- eller pleiebehov. Har man et hjemmeboende barn over 18 år som for eksempel går med avisen, skal denne inntekten ikke regnes med.

Utover disse reglene står kommunene fritt til å sette egenandel på BPA-tjenester.

## Fra Finansiering gjennom brukerbetaling i kommunesektoren<sup>4</sup>

Helse- og omsorgstjenester i hjemmet Kommunenes muligheter til å kreve egenandel for tjenester utenfor institusjon er hjemlet i kapittel 2 i forskrift om egenandel for helse- og omsorgstjenester. Kommunene kan selv fastsette regler for betaling av egenandel og betalingssetser for praktisk bistand og opplæring, herunder for brukerstyrt personlig assistanse, som ikke er til personlig stell og egenomsorg. Med personlig stell og egenomsorg menes hjelp til å stå opp og legge seg, personlig hygiene, toalettbesøk, til å kle av og på seg, hjelp til å spise, nødvendig tilsyn og tilsvarende grunnleggende behov. Størrelsen på egenandelen for praktisk bistand og opplæring skal i henhold til forskriften ikke overstige kommunens egne utgifter til angjeldende tjeneste (selvkost). Betales tjenestene etter en abonnementsordning, kan egenandelen ikke overstige kommunens samlede selvkost for tjenestene i den enkelte i den måneden abonnementet omfatter. Det foreligger videre et inntektsgradert utgiftstak for praktisk bistand og opplæring. Dersom husstandens samlede skattbare nettoinntekt før særfradrag er under 2 G, skal den samlede egenandelen ikke overstige et utgiftstak på 210 kroner per måned. Til grunn for fastsetting av utgiftstaket legges G per 1. januar i det aktuelle året. Hovedprinsippet for helse- og omsorgstjenester i hjemmet er at disse er begrenset av selvkost. I tillegg foreligger det krav om at kommunene må ta moderasjonshensyn i fastsettelsen av gebyrene. Det foreligger ingen egne bestemmelser som hindrer kommunene i å innføre egne moderasjonsordninger. Vi vurderer det derfor slik at kommunene har muligheter til å ta fordelingshensyn.

## Fra NOU 1997:17 Finansiering og brukerbetaling for pleie- og omsorgstjenester

Abonnementsordninger I en abonnementsordning betaler brukeren av tjenesten en fast pris pr. måned uavhengig av behov og mottatt hjelp. Ordningen omfatter normalt både hjemmehjelp og hjemmesykepleie. En del kommuner inkluderer tjenester som vanligvis ikke regnes som hjemmetjenester i abonnementet, bl.a. vaktmestertjenester, matombrining og trygghetsalarm. Prisen på abonnement er avhengig av brukerens inntekt og i noen grad av hjelpebehov, men den kan også variere avhengig av omfanget av tjenester kommunen tilbyr og den enkelte kommunes økonomi.

Timesatsordninger er basert på at brukeren betaler pr. time eller pr. besøk for hjemmehjelp, hjemmesykepleie<sup>5</sup> og ev. andre tjenester kommunen tilbyr. Timeprisen varierer med brukerens inntekt. Kommuner som praktiserer en slik ordning, har ofte et utgiftstak eller timetak som beskytter brukere med store hjelpebehov. Tjenester utover taket er gratis, eller ytes til redusert pris.

<sup>4</sup> Finansiering gjennom brukerbetaling i kommunesektoren / Rapport nr. 2020-69 © Oslo Economics, 23. desember 2020

<sup>5</sup> Hjemmesykepleie er gratis når denne rapporten skrives.

# Metode

Datainnsamlingen ble gjort i løpet av sommeren 2024 ved å søke opp relevant informasjon på hver enkelt kommunes nettside. Der slik informasjon ikke var lagt ut, ble kommunen kontaktet pr e-post og senere på telefon hvis vi ikke fikk svar på e-posten. Noen kommuner oppga at de ikke hadde BPA i kommunen<sup>6</sup> og at de derfor ikke kunne svare, noen fikk vi aldri svar fra. Noen hadde utdaterte tall på sine nettsider, og kom ikke tilbake til oss med oppdaterte takster. Disse 25 kommunene<sup>7</sup> er sortert ut av datagrunnlaget.

## Funn

### Noen hederlige unntak

Et fåtall kommuner tar ikke egenandel på sine BPA-tjenester. Disse er:

- Gulen
- Grong
- Notodden
- Nord-Aurdal
- Hasvik
- Hægebostad
- Meråker

I Notodden fattet et enstemmig kommunestyre vedtak om å kutte ut egenandel på BPA-tjenester i 2019.

*“Vedtaket innebærer ikke de store inntektstapene for kommunen, men det gjør stor forskjell for dem det gjelder. Det er viktig for oss at alle har lik mulighet til å delta i samfunnet. Ingen skal fratas disse mulighetene på grunn av en tjeneste de trenger, sier ordfører Gry Fuglestveit (Ap).”<sup>8</sup>*

### Egenandelstak

Ifølge Forskrift om egenandel på kommunale helse- og omsorgstjenester, kan ikke egenandelen settes *“høyere enn at vedkommende beholder tilstrekkelig til å dekke personlige behov og bære sitt ansvar som forsørger.”*

Dette løser de fleste kommunene ved å sette et egenandelstak, det vil si at de setter en makspris på hva en person med BPA skal betale i egenandel. Maksprisene varierer etter hvor stor husstandsinntekten er, målt i folketrygdens grunnbeløp (heretter kalt G).<sup>9</sup> De aller fleste kommunene opererer med en månedlig makspris, kun Oslo kommune har en årlig grense i stedet for månedlig grense.

For en person som har et BPA-vedtak i Kristiansund kommune i Møre og Romsdal, vil egenandelstaket variere fra 230 kr per måned, til 4 310 kr per måned, avhengig av husstandens inntekt:

<sup>6</sup> Alle kommuner er pliktige til å tilby å kunne organisere visse tjenester som BPA ifølge loven. I mindre kommuner er det imidlertid mulig at det ikke bor noen med stort nok bistandsbehov til å kunne kreve BPA.

<sup>7</sup> Krødsherad, Kinn, Fitjar, Vanylven, Smøla, Frosta, Namsskogan, Høylandet, Indre Fosen, Bærum, Lørenskog, Lunner, Sokndal, Kvitsøy, Bokn, Utsira, Seljord, Storfjord, Karlsøy, Engerdal, Bodø, Narvik, Bindal, Bygland og Froland.

<sup>8</sup> <https://www.handikapnytt.no/guro-far-30-000-mer-a-rutte-med-etter-at-kommunen-kuttet-egenandel-pa-bpa/>

<sup>9</sup> Grunnbeløpet er et tall som blir brukt til å beregne mange av Navs utbetalinger. Beløpet blir oppdatert 1. mai hvert år og blir bestemt av Stortinget etter trygdeoppgjøret. 1 G tilsvarte 124 028 kr da datainnsamlingen ble gjort og rapporten utarbeidet.



# Møre og Romsdal fylke

Kommuner	KRISTIANSUND
Sist oppdatert	2024
Maksgrense på egenandel / Høyeste egenandel som er oppførtegenandel / Høyeste egenandel som er oppført	4310 kr
Høyeste/Maks Grunnbeløp med egenandel	5G
Kommunens% økning av timeprisen 2023 - 2024	5 %
Kommunens% økning av maksgrensen 2023 - 2024	(32%+)*
Tilgjengelighet	Veldig Lett
Utgiftstak for egenandel praktisk bistand i kr pr mnd.	
Inntil 2G	230
2 - 3G	1 360
3-4G	2 268
4-5G	2 949
Over 5G	4 310

Vik kommune i Vestland er eneste kommune som opplyser at de har ulikt egenandelstak for enslige og ektepar/samboere.

Noen kommuner har ikke et egenandelstak. I disse kommunene betaler man timepris på bistanden man får. I praksis betyr dette at man må betale for alle timene med bistand man får som kommunen kan ta betalt for i følge forskriften, som er alt som ikke er til personlig stell og egenomsorg. Har man et stort assistansebehov kan dette bli svært kostbart.

I vårt utvalg er det 44 kommuner som ikke oppgir å ha et egenandelstak. Disse er: Kongsberg, Flå, Rollag, Nore og Ulvdal, Luster, Røyrvik, Overhalla, Aurskog-Høland, Bjerkreim, Bokn, Hjarthdal, Marker, Aremark, Hamar, Grue, Tolga, Sør-Fron, Sør-Aurdal, Nord-Aurdal, Vestre Slidre, Øystre Slidre, Vang, Horten, Vega, Hattfjelldal, Dønna, Lurøy, Rødøy, Sørfold, Røst, Værøy, Flakstad, Bø, Mosknes, Vadsø, Måsøy, Gjørstad, Valle, Vennesla, Åseral, Lyngdal, Vegårshei, Åmli, og Iveland.

Sigdal og Flesberg kommune ligger i Buskerud fylke, og grenser mot hverandre. Sigdal har vel 3500 innbyggere, og Flesberg omtrent 2700. Man kan kjøre bil fra kommunehuset i Flesberg til kommunehuset i Sigdal og være der i løpet av 47 minutter, ifølge Gule Sider. De to nabokommunene

skiller seg dog fra hverandre ved å ha fylkets høyeste og laveste maksimumsgrense på egenandel. I Flesberg kan man måtte betale hele 5 834 kr i måneden mer enn man må i Sigdal – for akkurat samme tjeneste når husstanden din har akkurat samme inntekt.

# Buskerud fylke

Kommuner	Sist oppdatert	Maksgrense på egenandel / Høyeste egenandel som er oppført
Drammen	2024	3 598 kr
Kongsberg	2024	*
Ringerike	2024	3 784 kr
Hole	2024	4 265 kr
Lier	2024	5 607 kr
Øvre Eiker	2024	2 350 kr
Modum	2024	3 200 kr
Flå	2024	*
Nesbyen	2024	2 240 kr
Gol	2024	2 800 kr
Hemsedal	2024	3 848 kr
Ål	2024	2 670 kr
Hol	2024	3 690 kr
<b>Sigdal</b>	<b>2024</b>	<b>1 443 kr</b>
<b>Flesberg</b>	<b>2024</b>	<b>7 277 kr</b>
Rollag	2023	*
Nore og Uvdal	2024	*

Lignende eksempler finner vi i nesten alle fylker; i Vestland koster samme tjeneste med samme inntektsgrunnlag 3506 kr mindre i måneden i Masfjorden enn det gjør på Stord. I Møre og Romsdal kan man tjene 2 703 kroner i måneden på å flytte fra Giske til Vestnes. I Akershus er differansen mellom billigste kommune (Rælingen) og dyreste (Ås) 2 584 kr. I Trøndelag er det enorme 6 075 kr i forskjell per måned mellom Ørland (dyrest) og Skaun (billigst) kommune hvis husstandsinntekten overstiger 4 G, og i Østfold må man i Halden ut med 11 100 kr hvis husstandsinntekten din overstiger 5 G, mens de i Råde setter maksgrensen på 4 G og nøyer seg med 2 228 kr.

### **Selvkost**

Kommunene har ikke adgang til å kreve en høyere pris enn hva de selv må betale for tjenesten, ifølge § 9 i egenandelsforskriften. Dette prinsippet kalles selvkost, og beregnes til en gjennomsnittlig timelønn for den tjenesten som utføres tillagt sosiale utgifter, samt administrasjonsutgifter som skal utgjøre 10 % av timelønnen og sosiale utgifter. Kommunene må selv regne ut hva selvkost er. I mange kommuner inngår kommunen

samarbeid med ulike BPA-leverandører. Disse kan være private eller ideelle aktører, og avtalene med disse kan utlyses disse i gjennom en konsesjonsrunde, eller det inngås rammeavtaler eller direkte avtaler med leverandører. Timepris er da fastsatt av kommunen, slik at aktørene konkurrerer på kvalitet, ikke pris. Aktører som Uloba som tilbyr assistansetjenester i flere norske kommuner, opplyser at denne timeprisen varierer fra kommune til kommune. Dette bidrar igjen til økte ulikheter i kommunenes prissetting.<sup>11</sup>

I følge selvkostforskriften<sup>12</sup> § 9 skal kommunen eller fylkeskommunen ha dokumentasjon av hvordan beregningen av samlet selvkost er gjort. Dette har de færreste kommunene offentlig tilgjengelig. Mens Jevnaker beregner selvkost til 397 kr pr time,<sup>13</sup> tar Levanger 800 kr per time. Hvordan de to kommunene regner ut hva selvkost er, vites ikke, men når to kommuner kan komme frem til så ulike priser for akkurat samme tjeneste, kan det virke som om systemene ikke er gode nok.

<sup>11</sup> I samtale med Uloba, 13.2. opplyser de også at i ett tilfelle de visste om, har kommunen (Bærum i dette tilfellet) satt høyere pris enn det selvkost var. Dette ble oppdaget av en tjenestemottaker og andelseier i Uloba.

<sup>12</sup> Forskrift om beregning av samlet selvkost for kommunale og fylkeskommunale gebyrer (selvkostforskriften) Forskrift om beregning av samlet selvkost for kommunale og fylkeskommunale gebyrer (selvkostforskriften) - Lovdata

<sup>13</sup> [Betalingssatser og gebyrer - Jevnaker kommune](#)

# Jevnaker

## Utgiftstak for egenandel i kr pr time

Inntil 2G	230
2 - 3G	388
3-4G	388
4-5G	388
Over 5G	388*

# Levanger

## Utgiftstak for egenandel i kr pr time

Inntil 2G	*
2 - 3G	800
3-4G	800
4-5G	800
Over 5G	800

### Et tilbud fra CityMaid på vask og husarbeid i en 73 kvadratmeter stor leilighet i Oslo ga en månedlig pris på 6 680 kr.

Det inkluderte følgende tjenester én gang pr uke:

- Enkel støvtørking av lett tilgjengelige flater i alle rom (inntil 180 i høyden).
- Støvsuging av sofa, lenestol, gulv og tepper
- Vask av kjøkken, benker og bord. Flekkfjerning på skapfronter, platetopp m.m.
- Vask av baderom (Vask av speil,

servant, dusj/badekar og toalett. Vask av lett tilgjengelige flater)

- Vask av alle gulv
- Prioritet ved vask i høytider

I tillegg inneholdt tilbudet at sengetøy skiftes annenhver uke.<sup>14</sup>

Sett at et slikt oppdrag i snitt tar 3,5 timer per uke. Hvis man bor i en kommune med høyt egenandelstak, for eksempel Ørland, der timeprisen er 710 kr og maksimumsgrensen er 10 500 kr per måned, eller i en kommune uten egenandelstak, er det dermed klart at CityMaid er et rimeligere alternativ for tjenestemottakerne.

<sup>14</sup> Pristilbud innhentet ved å fylle ut skjema på CityMaid.no 12.2.25

## Prisjustering

Kommunene står selv fritt til å årlig justere timeprisen og egenandelstaket om de har et. I vår datainnsamling var det svært vanskelig å få oversikt over hvor mye kommunene la på satsene fra år til år. Få kommuner har disse tallene offentlig tilgjengelig, og mange klarte heller ikke å oppdrive slike tall når de fikk spørsmål om det. Likevel har vi nok datagrunnlag til å kunne trekke noen konklusjoner.

Ifølge selvkostprinsippet skal prisen ikke overstige det kommunen faktisk har av utgifter på tjenesten, som beskrevet tidligere. Hvis prisen på tjenesten øker mer enn lønnsvekst, er det vanskelig å skjønne at det kan begrunnes saklig. Det ville derfor være nærliggende å anta at kommunen ikke prisjusterer egenandelstak og timepris høyere enn hva lønnsveksten er fra år til år. Vår datainnsamling viser at dette ofte ikke er tilfelle. Lønnsveksten i KS' tariffområde var på 5,6 % 2022-2023. Hvis man prisjusterer satsene ved årets begynnelse i 2024, ville man altså kunne tro at ingen egenandelstak eller timepriser skulle økt mer enn 5,6 %. Vårt datagrunnlag viser at 39 av kommunene vi har slike tall fra, har satt opp prisene mer enn lønnsveksten, altså over 5,6 %. Flere kommuner prisjusterer ulike satser på forskjellig måte, for eksempel slik at man ved en husstandsinnkomst på under 5 G får en ulik prisjustering enn de som har inntekt over dette. De kan se ut som

om noen kommuner søker å skjerme de med lavest inntekt på denne måten, mens andre igjen gjør det motsatt. I Vardø kommune økte for eksempel makssatsene med 5,6 % for de med husstandsinnkomst fra 2-3 G, mens de med inntekt over 5 G slapp med en prisøkning på 4,9 %. Noen få kommuner i vårt datagrunnlag har en prisøkning på over 10 % og faktisk helt opp til 88 %. Dette er riktignok kommuner som har ligget forholdsmessig lavt på timespris og egenandelstak fra før, men det er likevel en voldsom prisvekst for den enkelte som skal betale regningen. Det er svært vanskelig for mottakerne av tjenestene å forutse hvor mye man skal måtte betale fra år til år når det ikke ligger noen føringer til grunn for prisjusteringer, og kommunene kan selv fritt vurdere både selvkost og prisjusteringer vurdert på tall som ikke er lett tilgjengelige for den enkelte.

# Konklusjoner

Når man tenker på egenandeler på helse -og omsorgstjenester, tenker de fleste på de hundrelappene man må betale når man er hos legen eller henter ut sin astmamedisin fra apoteket. Egenandelene på BPA er i en helt annen størrelsesorden, og kan være så høye som 10 % av husstandsinntekten din før skatt. I mange tilfeller er kommunen svært nær kostpris, og lar i praksis innbyggerne selv ta regningen for eget bistandsbehov. Virksomheter som CityMaid eksisterer fordi mange velger å sette ut slike tjenester for å kunne kjøpe seg ut av tidsklemma og få mer tid til andre ting. For personer med et BPA-vedtak er det ikke et valg å kunne ta husvasken eller sengetøyskiftet selv. Funksjonshindrede er også oftere uten lønnsinntekt og har dårligere økonomi enn majoritetsbefolkningen. Hvis funksjonshindrede selv hadde kunnet ta husvasken, ville nok de færreste tatt seg råd til å sette den ut på anbud. Likevel viser vår gjennomgang at i praksis er det nesten det man betaler for når prisene på denne type bistand har så høye egenandeler.

Når kommunene står så fritt til å både sette pris, prisjustere og bestemme hva som er selvkost på tjenestene de skal levere, med kun et teoretisk makstak (selvkostprinsippet) som veileder, da oppstår det ulikheter. NHF har gjennom denne rapporten vist hvor enorme disse forskjellene kan være. At en lovpålagt oppgave kan variere så mye,

er et alvorlig problem, som kan hindre funksjonshindredes deltakelse ved at de rett og slett ikke kan ta seg råd til å leve likestilte liv. I Norge er vi vant til at rettigheter er universelle. Bli man sykemeldt i Harstad har man like stor rett på akkurat de samme sykepengene som hvis man bodde i Mandal. Slik er det ikke hvis man har behov for BPA slik som egenandelene blir praktisert nå. Så lenge dette får fortsette å være etablert praksis, må funksjonshindrede vurdere nøye egen økonomi før de bosetter seg i en kommune. Har jeg med mitt bistandsbehov råd til å være en likestilt borger i denne kommunen?

BPA er et likestillingsverktøy. Skal man egentlig måtte betale for egen likestilling? Og skal prisen på likestilling avhenge av hvor i landet man bor? Vi i NHF mener at likestilling er et ansvar vi som samfunn har – det skal ikke individet selv måtte betale for. Når ulikhetene i tillegg er så store fra kommune til kommune, må staten ta grep.

# VIL DU STØTTE OSS I VÅRT ARBEID?

Meld deg inn her: [Meld deg inn! - Norges Handikapforbund](#)

Gi en gave: [Støtt oss - Norges Handikapforbund](#)



Norges Handikapforbund er funksjonshindredes egen interesseorganisasjon. Visjonen vår er et samfunn der funksjonshindrede har de samme mulighetene som andre til å leve i tråd med egne ønsker, evner og interesser, og til å bidra og delta fullt ut. Dette er rett og slett grunnleggende menneskerettigheter. Vi er en interessepolitisk organisasjon som påvirker og endrer holdninger, samtidig som vi tilbyr rådgivning og støtte til våre medlemmer.